

**Pankkivaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen
esityksen johdosta laiksi postipankkilain muuttamisesta**

Eduskunta on 12 päivänä helmikuuta 1982 lähettänyt pankkivaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 14 laiksi postipankkilain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuul-tavina ministeri Ahti Pekkala, valtiosihteeri Teemu Hiltunen, toimistopäällikkö Antti Hartikka sekä toimistopäällikkö Pekka Laajanen valtiovarainministeriöstä, oikeuskansleri Risto Leskinen, ylijohtaja Jussi Linnamo pankkitarkastusvirastosta, pääjohtaja Heikki Tuominen Postipankista, johtaja Taisto Joensuu Osuuspankkien Keskusliitosta, toimitusjohtaja Risto Piepponen Suomen Pankkiyhdistyksestä sekä toimitusjohtaja Matti Ali-Melkkilä Suomen Säästöpankkiliitosta.

Hallitus ehdottaa postipankkilakia muutettavaksi siten, että Postipankin asema saatettaisiin soveltuvien osin vastaamaan entistä paremmin liikepankkien asemaa. Tässä tarkoituksessa ehdotetaan Postipankin liiketoiminnan ja hallinnon kehittämiseksi lisättäväksi pankin päätösvaltaa sen liiketoimintaan liittyvissä asioissa suhteessa valtiovarainministeriöön, tehtäväksi eräitä tarkistuksia pankin hallituksen ja johtokunnan toimivaltaan sekä muutettavaksi postipankkilakia siten, että sen säännökset entistä tarkemmin vastaisivat liikepankkilain säännöksiä.

Hallitus ehdottaa, että postipankin tulo- ja menoarvion vahvistaminen siirrettäisiin valtiovarainministeriöltä Postipankin hallituksen tehtäväksi. Muutosta ehdotetaan sen johdosta, että pankin tulo- ja menoarvio on tarkoitettu lähinnä varsinaisen liiketoiminnan vuotuiseksi ennakkosuunnitelmaksi. Kun nykyisten säännösten mukaan Postipankin tilinpäätös ja kertomus edelliseltä vuodelta on tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä varten toimitettava valtiovarainministeriölle, ehdotetaan, että lakia muutettaisiin siten, että tilinpäätös ja kertomus edelliseltä vuodelta on toimitettava valtioneuvostolle, joka tähänkin

saakka vallinneen käytännön mukaisesti ja postipankkilain 26 §:n säännökseen nojautuen on päättänyt tilinpäätöksen hyväksymisestä, vuosivoiton käyttämisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä.

Hallitus ehdottaa edelleen, että Postipankilla vuodesta 1970 alkaen ollutta oikeutta antaa pankkitakauksia laajennettaisiin siten, ettei pankin antamien pankkitakausten yhteinen enimmäismäärä saisi ylittää 50 prosenttia pankin luotonannosta. Voimassa olevan säännöksen mukaisesti Postipankin antamien pankkitakausten enimmäismäärä ei saa ylittää 20 prosenttia pankin luotonannosta. Postipankin antamat pankkitakaukset ovat kasvaneet vuodesta 1975 vuoteen 1980 määrältään yli kaksinkertaisiksi ja pankin pankkitakausten yhteismäärä oli vuoden 1981 kesäkuun lopussa yli 17 prosenttia pankin luotonannon kokonaismäärästä. Voimassa olevassa laissa oleva rajoitus olisi ennallaan säilytettynä omiaan haittaamaan Postipankin harjoittaman pankkitakaus-toiminnan kehitystä ja siten pankin liiketoimintaa yleisesti.

Liikepankkilain mukaan liikepankki saa omistaa pankkitoimintaan kuulumattomia elinkeinoja harjoittavien yhteisöjen osakkeita tai osuuksia määrän, joka on enintään 20 prosenttia yhteisön koko osake- tai osuuspääomasta ja kaikkien osakkeiden tai osuuksien äänimäärästä, kun postipankkilain mukaan Postipankki saa omistaa mainittuja osakkeita ja osuuksia ainoastaan valtiovarainministeriön luvalla. Edelleen saavat liikepankit liikepankkilain mukaan harjoittaa pankkitarkastusviraston luvalla asuntosäästötoimintaan liittyviä asunto-osakkeiden ja -osuuksien sekä omakotikiinteistöjen välitystä ja omistaa osakkeita tai osuuksia yhteisöissä, jotka harjoittavat yksinomaan tällaista välitystoimintaa. Postipankki taas voi harjoittaa valtiovarainministeriön määräämissä rajoissa asuntosäästötoimintaan liittyvää asunto-osakkeiden ja -osuuksien sekä omakotikiinteis-

töjen välitystä ja notariaattitoimintaa. Liikepankkilain ja postipankkilain säännösten yhtenäistämiseksi edellä esitetyn toiminnan osalta ehdottaa hallitus postipankkilakia muutettavaksi tältä osin vastaamaan liikepankkilain säännöksiä.

Voimassa olevaan postipankkilakiin ei sisälly säännöksiä pankin vakavaraisuudelle vaaraa mahdollisesti aiheuttavasta luotonanto- ja takauksiellostä, vakuuden edelleenpanttauskiellosta eikä siitä, ettei Postipankki saa ottaa obligatiolainaa. Hallitus ehdottaa, että edellä mainittu liikepankkilakiin sisältyvät säännökset lisättäisiin myös postipankkilakiin.

Postipankkilakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain soveltamisesta myös Postipankin toiminnassa.

Hallitus ehdottaa Postipankin liikkeessä kertyvien varojen sijoittamismahdollisuutta laajennettavaksi siten, että pankin varoja voitaisiin sijoittaa nykyisten kohteiden lisäksi myös sellaisiin kiinteistöihin, joita käytettäisiin tai aiottaisiin käyttää muihinkin valtion tarpeisiin kuin Postipankin tai posti- ja telelaitoksen liikkeen harjoittamiseen. Samoin ehdotetaan Postipankin sijoitussuunnitelman suunnittelujakson pidentämistä siten, että valtiovarainministeriö vahvistaisi sijoitussuunnitelman kutakin kalenterivuotta varten ja pankin hallitukselle myönnettäisiin oikeus tarpeelliseksi katsomassaan laajuudessa siirtää ratkaisuvallaa liikkeessä kertyvien varojen sijoittamisesta pankin johtokunnalle.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen pääosiltaan tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksessä on kuitenkin ehdotettu postipankkilain 23 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että valtiovarainministeriö ei enää määräisi Postipankin notariaattitoiminnan laajuutta, vaan se muuttuisi nykyisistä rajoituksista vapaaksi. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että Postipankin notariaattitoiminta säilytetään edelleen valtiovarainministeriön

valvonnan alaisena ja, että notariaattitoiminta on mahdollista ainoastaan valtiovarainministeriön määräämissä rajoissa. Tämän vuoksi valiokunta on päättänyt lisätä postipankkilain 23 §:ään uuden 4 momentin, joka vastaa liikepankkilain 21 §:n 3 momenttia.

Hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä valiokunta on lisäksi todennut, että asunto-osakkeiden ja -osuuksien sekä omakotikiinteistöjen välitystä koskevat lainkohdat ovat samansisältöiset, mutta säännösten perusteella annetut valvontaviranomaisten ohjeet johtavat erilaisiin toimintamahdollisuuksiin pankkien kesken. Valiokunta edellyttää, että Postipankin ja liikepankkien toimintaedellytykset asunto-osakkeiden ja -osuuksien sekä omakotikiinteistöjen välityksen osalta myös käytännön toiminnassa saatetaan samanlaisiksi.

Huomioon ottaen Postipankin liiketoiminnan laadun ja laajuuden ja sen, että toiminta on nykyisin verrattavissa liikepankkien vastaavaan toimintaan sekä postipankkilaissa ja liikepankkilaissa olevat erilaisuudet valiokunta pitää tarpeellisena Postipankin aseman saattamista soveltuvin osin entistä paremmin vastaamaan liikepankkien asemaa. Tämä olisi otettava huomioon pankkilainsäädäntöä edelleen kehitettäessä. Valiokunta on lisäksi kiinnittänyt huomiota Postipankin ja liikepankkien erilaiseen valvontajärjestelmään. Valiokunta pitää tärkeänä, että pankkilainsäädäntöä edelleen kehitettäessä selvitetään olisiko Postipankin valvonnassa pyrittävä noudattamaan mahdollisimman pitkälle pankkitarkastusviraston muiden pankkien toimintaa varten antamia ohjeita.

Muilta osin hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavasti muutettuna.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

postipankkilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä elokuuta 1969 annetun postipankkilain (511/69) 5 §:n 2 momentin 1, 2 ja 5 kohta, 7 §:n 2 momentti, 21 §:n 1 ja 2 momentti, 22 §, 23 §:n 2 ja 3 momentti ja 24 §,

näistä 23 §:n 2 ja 3 momentti sellaisina kuin ne ovat 31 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa (683/78), sekä

lisätään 7 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 11 b ja 20 a—c § sekä 23 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

5, 7, 11 b, 20 a—c, 21 ja 22 §
(Kuten hallituksen esityksessä.)

24 §
(Kuten hallituksen esityksessä.)

23 §

— — — — —
(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä.)

Postipankki saa harjoittaa notariaattitoimintaa valtiovarainministeriön määräämissä rajoissa.

Voimaantulosäännös
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Helsingissä 23 päivänä huhtikuuta 1982

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Sundqvist, varapuheenjohtaja Pekonen, jäsenet Hakala,

Hautala, Hämäläinen, Maijala, Ruotsalainen ja Särkijärvi sekä varajäsen Aaltio.

